

Pedro Irusta Azpiri

*Eibar, Gipuzkoa
(1928-2018)*

Aurkibidea

Biografia

Zintak

AB-258

• **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan

- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2000-12-01
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Hi8

Pasarteak

1. Bost tiroko eskopetaren sortzaileak

- **Erref:** AB-258/002
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:00:09. **Bukatu:** 00:01:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Aitak eta berak sortu zuten bost tiroko eskopeta. Duda zuten ibiliko zen edo ez. Eskopetarentzat beste mekanismo batzuk ere egin zituztela erakusten du.

2. Eskopetagintzako piezak

- **Erref:** AB-258/004
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:01:42. **Bukatu:** 00:02:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Eskopetaren pieza eta mekanismo ezberdinak erakusten ditu. "Disparaderua", "gatilua"...

3. Eskopetagintza: pieza ezberdinak, lantegi ezberdinetan

- **Erref:** AB-258/005
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:02:55. **Bukatu:** 00:06:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Normalean eskopetak konpontzen zituzten Pedroren lantegian. Baten bat egin zuten, baina gero mekanizazio prozesua beste toki batera eraman behar zuten (AYA Agirre y Aranzabal edo Zamakola lantegietara). Eskopetaren prozesu guztia hasieratik amaierara egiten zuten bakarrak, AYA eta Victor Sarasqueta ziren. Lantegi bakoitzak eskopetaren parte bat egiten zuen eta bere prozesu osoaz arduratzen zen. Pieza batzuk erakusten ditu.

4. Etxe eta pegoretan piezak egiten eta amaitzen

- **Erref:** AB-258/006

- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:06:00. **Bukatu:** 00:07:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Pieza batzuen prozesuak ("pikaduria", "lijatzea"...) etxeetan egiten ziren. "Elgeta Txikixa" AYA-ko arma bati deitzen zitzaion. Etxeetan egiten ziren lanak: kulatak barnizatu, lixatu, grabatu, olio eman, pikatu... Gizonezkoak eta emakumezkoak ibiltzen ziren lan hauetan.

5. Eskopetagintza: "plegablea" zer den

- **Erref:** AB-258/007
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:07:59. **Bukatu:** 00:09:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Piezak begiratzten dabil. "Baskulia" eta "plegablea". "Plegablea" zer den azaltzen du. Bost tiroko eskopetaren tapa erakusten du, nahiz eta gero beste mota batetako bat egin zuten, hobeagoa.

6. Eskopetagintza: piezak I

- **Erref:** AB-258/009
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:11:11. **Bukatu:** 00:12:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

"Bost tiroko" hainbat modelo sortu zituzten eta haietako bat erakusten du. "Bost tirokoaren kaja"-ren erabilera azaltzen du, arma mekanizatzeke erabiltzen zena.

7. Eskopetagintza: piezak II

- **Erref:** AB-258/010
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:12:38. **Bukatu:** 00:15:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Arma bat egiteko ordu asko behar ziren. "Bisagrako kuxtalia" zer den erakutsi eta zertarako balio duen azaltzen du. Beste pieza batzuk: prentsa, kulata lotzeko prentsa, zulagailua...

8. Eskopetagintza: piezak III

- **Erref:** AB-258/012
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:15:42. **Bukatu:** 00:17:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Arkuia tolesteko hari bat erakutsi eta azaltzen du. Orratz edo kisketa bat erakusten du ("pasadoria"). "Pasadorak" zertarako balio duten azaltzen du.

9. Eskopetagintza: piezak IV

- **Erref:** AB-258/013
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:17:20. **Bukatu:** 00:18:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Kanoiburuak egiteko labanak ("kutxilak") zer diren eta nola erabiltzen diren azaltzen du.

10. Egunero, 1000 eskopeta probatzen ziren Eibarren

- **Erref:** AB-258/018
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:24:32. **Bukatu:** 00:25:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Gehienbat inguruko beste armagintza lantegietatik etorritako armak eta piezak konpontzen zituzten. Eibarren, armak egiten zituzten lantegi asko zeuden. Garai batean, egunean 1000 eskopeta probatzen ziren arma-probalekuan.

11. Tailer txikiak debekatzeagatik, armagintza pikutara

- **Erref:** AB-258/019
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:25:42. **Bukatu:** 00:26:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Kale eta atari guztietan arma-fabrikak zeuden. Lantegi txikiak kentzeagatik joan zen pikutara armagintzaren industria Eibarren. Txikiei lagundu beharrean, debekatu zituzten handien onerako, eta dena pikutara joan zen.

12. Tailer txikien desagertzea

- **Erref:** AB-258/020
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:26:48. **Bukatu:** 00:28:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Eskopetak egitea erreza da, baina saltzea ez. Garai batean baino askoz gutxiago saltzen dira. Kaleak eta etxeak aldatu dira (adibidez, Bilbo Zahar kalea) eta hango tailer txikiak desagertu eta ez dira berreskuratu inoiz.

13. Familiako eskopeta tailerra nola sortu zen

- **Erref:** AB-258/021
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:28:12. **Bukatu:** 00:30:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ofizioz, torlojugintzan ibili zen beste tailer batean, baina aitak eta anaiak eskopetak egiten hasi ziren eta 27 urterekin hasi zen bera ere eskopetagintzan lanean. Lehenengo tailer txikia Arraguetan ipini zuen aitak, argirik eta energiarik gabe baina gero Pagei kalera mugitu ziren. Gerra aurretik, aitak Bittor Sarasketan lan egiten zuen.

14. Mendarotik Eibarrera ofizio bat ikastera

- **Erref:** AB-258/022
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:30:43. **Bukatu:** 00:32:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Pedroren aitak eskopetagintzako ofizioa ikasi zuen Bittor Sarasketa kalean. Jatorriz, mendarotarrak dira, Aingeru-Guardakoak. Mendarotik Eibarrera joan zen ofizioa ikastera oso gaztea zelarik. Larunbatetan, Mendarora oinez joaten zen bizikleta eta motorra izan zituen artean.

15. Victor Sarasqueta eskopeta-fabrika

- **Erref:** AB-258/023
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:32:38. **Bukatu:** 00:34:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Victor Sarasketa zen Eibarko eskopeta fabrika garrantzitsuena. Laurogei langile inguru izan zituen.

16. Ugartechea eskopeta-fabrika

- **Erref:** AB-258/024
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:34:07. **Bukatu:** 00:35:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Ugartechea zen gerra aurretik zegoen eskopetagintzako tailer garrantzitsuena. Bidebarrietan zegoen eta zubi bat pasatu behar zen lantegira sartzeko.

17. Gabilondo eskopeta-fabrika

- **Erref:** AB-258/025
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:35:04. **Bukatu:** 00:36:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Tailer asko ziren garrantzitsuak, adibidez Gabilondo. Eskopeta asko egiten zituzten eta katalogo haundia zuten. Eskopeta onenek 2000 pezeta balio zituzten.

18. Victor Sarasquetak, eskopeta onenak

- **Erref:** AB-258/026
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:36:09. **Bukatu:** 00:37:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Gerra aurretik, eskopeta batek normalean 100 pezeta balio zituen. Victor Sarasquetan oso eskopeta onak egin ziren beti, merkatua larregi zabaldu zen arte. Eskopetak eta pistolak, ezberdinak.

19. Pistola asko saltzen ziren nazioartean

- **Erref:** AB-258/028
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:38:25. **Bukatu:** 00:39:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Nazioartera arma asko saltzen ziren pistolak: Frantziara, Ameriketara...

20. Gerra aurreko soldatak eskopetagintzan

- **Erref:** AB-258/029
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:39:27. **Bukatu:** 00:39:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Gerra aurretik, eskopetagintzan zebilen langilearen soldata 7-9 pezeta egunekoa izaten zen. Destajuan ere lan egiten zen.

21. Eibarrek fama ona zuen

- **Erref:** AB-258/030
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:39:58. **Bukatu:** 00:41:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

1924an jaio zen eta 1936ko udaberrian joan ziren Eibarrera bizitzera Altzolatik. Eibarrek fama oso ona zuen.

22. Artisaua izatea zer da eskopetagintzan?

- **Erref:** AB-258/031
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:41:15. **Bukatu:** 00:44:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Garai batean egun osoan lan egiten zen. Victor Sarasqueta-ren lantegian, lan berdina egiten zen gerra aurretik eta ostean. Prozesuak ez ziren aldatu. Pedorentzat, benetako artisauen lana grabatzaileena da.

23. Eskopetagintza barruko gremio nagusiak

- **Erref:** AB-258/032
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:44:23. **Bukatu:** 00:45:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Eskopetagintzak mugitzen zituen gremio nagusiak, kaxaginak, baskulaginak,

eta akabatzaileak ziren. Gero, haien barruan bazeuden kanoiginak, txispaginak, lijatzaileak, pikatzaileak... Eskopeta bat egiteko, lehenengo forjatu egin behar da eta gero pixkanaka mekanizatu.

24. Garai batean, lantegietan zein kalean euskaraz

- **Erref:** AB-258/034
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:46:43. **Bukatu:** 00:47:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Lantegietan euskeraz egiten zen, kalean egiten zen bezala. Euskal Herritik kanpo lanera etotzen ziren batzuk euskaraz ikasten zuten.

25. Soraluzeko eskopeteroekin harreman ona

- **Erref:** AB-258/036
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:47:52. **Bukatu:** 00:49:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Soraluzeko eskopetagileekin harreman ona zuten. Hainbat aipatzen ditu: Felix Sarasqueta, Miguel Larrañaga, Aranguren, Florentino Arizaga... Azken hau Eibarrera joaten zen maiz eskopetaren bat konpontzeko edo pieza arraroren baten bila.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-06-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com